

корекції фізичного та (або) розумового розвитку» №852 від 15.09.08 р. (до п. 7 Положення про загальноосвітній навчальний заклад, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14.06.2000 № 964 (із змінами). С. 1-24.

ДО ВИСВІТЛЕННЯ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТНЬОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ 1990-Х РОКІВ

Дічек Наталія Петрівна

*Інститут педагогіки НАПН України
Україна*

На зазначений у назві статті історичний період припадає діяльність міністра освіти України (18 листопада 1994 р. – 14 січня 1999 р.) Михайла Захаровича Згуровського, який обійняв цю посаду вже як відомий учений у галузі теорії системного аналізу [15]. Його внесок у розвиток освітньої галузі характеризують як початок «системних реформ» [2, с.64-65], однак згадують при цьому переважно галузь вищої освіти. Академік НАПН України, філософ В.Андрущенко вважає, що з 1995 р. в Україні розпочався другий етап розвитку освітньої політики, для якого характерним стало співробітництво Міністерства з Академією педагогічних наук України [1, с.16].

Метою нашого дослідження стало визначення внеску М.Згуровського у розвиток шкільної освітньої політики. Встановлено, що одним з найвагомим у діяльності Міністерства освіти під його керівництвом стало розроблення (і згодом прийняття) Закону України «Про професійну (професійно-технічну) освіту» (1998). До мети здійснення профтехосвіти увійшла теза про забезпечення «громадянам України, у тому числі особам з особливими освітніми потребами, а також іноземцям та особам без громадянства, що перебувають в Україні на законних підставах, права на здобуття професійної (професійно-технічної) освіти відповідно до їх покликань, інтересів і здібностей, перепідготовку та підвищення кваліфікації» [4], що безперечно свідчить про узasadнення особистісного підходу в середній професійній освіті, про продовження реалізації принципу гуманізації освіти.

Водночас з'ясовано, що у роки роботи міністра М.Згуровського істотною модернізації зазнала й організація навчального процесу в середній школі та зміст шкільної освіти. Для забезпечення індивідуального розвитку школярів до навчальних планів було введено варіативний складник. Надзвичайно плідним видався 1995 р., протягом якого Міністерством освіти України було розроблено низку концепцій, пов'язаних з навчанням окремих шкільних предметів («Концепція безперервної базової хімічної освіти» [6]; «Концепція безперервної біологічної освіти» [7, 3-5]; «Концепція безперервної історичної освіти в Україні» [там само, с.6-8] «Концепція шкільної математичної освіти» [9], якими передбачалися інваріантна (базисна) та варіативна частини навчального плану; забезпечення на різних ступенях навчання рівневої та профільної диференціації навчально-виховного процесу на основі базового змісту освіти; модульний принцип добору змісту; широка варіативність навчальних планів і навчальних програм, можливість використання

різнорівневих програми для навчальних закладів різного типу; забезпечення диференційованого навчання учнів при використанні форм і методів організації навчально-виховного процесу.

Подальшого розвитку в шкільній освітній політиці України набуло піклування про обдарованих дітей і молодь. Так, рішенням колегії Міністерства освіти України № 9/5-4 від 26.06.1996 р. було затверджено «Концепцію становлення мережі середніх закладів освіти для розвитку творчої обдарованості» [12], в якій визначалися оптимальні норми кількості навчальних закладів для обдарованих дітей та алгоритм їх створення.

Наголосимо, що було також продовжено роботу з відродження історико-культурних традицій українського козацтва [8], підтримки руху учнівської молоді «Моя земля – земля моїх батьків» [5].

Важливо відмітити й започаткування Міністерством у 1995 р. всеукраїнського конкурсу «Учитель року» [13], який цілеспрямовано проводили протягом 1995-1998 навчальних років [11]. До спроби підняти соціальну важливість учительської професії відносимо й затвердження цільової комплексної програми «Вчитель» [10].

З документів Міністерства постає й продовження орієнтації на розширення психологізації середньої освіти як вияву її реальної гуманізації, про що свідчить створення у 1998 р. Українського науково-методичного центру практичної психології і соціальної роботи [14].

До нових тенденцій в освітній політиці, у тому числі й шкільній, відносимо посилення уваги до інформатизації освіти, чому сприяв Закон України «Про Концепцію національної програми інформатизації» від 4 лютого 1998 року № 75/98-ВР [3], в якому підкреслювалося, що створення глобальної комп'ютерної мережі освіти та науки, як першочергове завдання інформатизації освіти, повинно стимулювати розвиток системи індивідуального безперервного навчання на основі інтелектуальних комп'ютерних і дистанційних технологій. Відповідно до цього закону в «Комплексному плані заходів щодо розвитку загальної середньої освіти в 1999-2012 роках» (затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 11 березня 1999 р. № 348) зазначена необхідність створення умов для оволодіння персональним комп'ютером кожним випускником загальноосвітніх навчальних закладів (2007-2012 роки) [16, с. 325].

Водночас у другій половині 1990-х років наростали й кризові явища в освіті, що було й віддзеркаленням загальної суспільно-економічної кризи в Україні, і виявом неспроможності керівництва галузю протистояти згортанню мережі позашкільних навчально-виховних закладів, запровадженню режиму суворої економії для збереження існуючого обладнання, устаткування і продовження строків їх експлуатації [17]. У ці роки фіксується невиконання планів з видання навчальної літератури, зростання заборгованість заробітної плати учителям. Як засвідчив аналіз архівних матеріалів засідань колегії Міністерства освіти України у 1990-х роках, здійснений М.Семеновою [17], хоча постійна увага керівництво постійно приділяло увагу розгортанню реформаційних процесів в освітній сфері, однак низка проблем освіти (стан мережі освітніх закладів, їх матеріально-технічне та кадрове забезпечення, низька заробітна плата освітян, і та виплачувана з істотним запізненням) «набули хронічного характеру ... Дієвого механізму їх вирішення Міністерство освіти не створило» [17, с. 12].

Список використаних джерел:

1. Андрущенко В.П. Освітня політика в умовах входження України в Європейський простір 2014
2. Вісник НАН України. 2010. №1. С.64-65.
3. Закон України «Про Національну програму інформатизації». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/74/98-%D0%B2%D1%80/sp:max20>
4. Закон України «Про професійну (професійно-технічну) освіту». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/103/98-вр>
5. Інформаційний збірник Міністерства освіти України. 1995. № 6.
6. Інформаційний збірник Міністерства освіти України. 1995. № 7.
7. Інформаційний збірник Міністерства освіти України. 1995. № 8.
8. Інформаційний збірник Міністерства освіти України. 1995. № 11.
9. Інформаційний збірник Міністерства освіти України. 1995. № 17.
10. Інформаційний збірник Міністерства освіти України. 1995. № 24.
11. Інформаційний збірник Міністерства освіти України. 1996. № 16.
12. Інформаційний збірник Міністерства освіти України. 1996. № 17-18
13. Інформаційний збірник Міністерства освіти України. 1997. № 24.
14. Інформаційний збірник Міністерства освіти України. 1998. № 23
15. Згуровський М.З. Режим доступу: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=16715
16. Освіта в Україні. Нормативна база. 3-є вид. К. КНТ. 2007.
17. Семенова М.В. Освітні процеси в Україні 90-х рр. XX ст.: між досягненнями та проблемами (за матеріалами колегії Міністерства освіти України). Режим доступу: file:///C:/Users/ET22211/Downloads/Ltkp_2013_72_33.pdf

ДО ПИТАННЯ ПРО КРИТЕРІЇ, ПОКАЗНИКИ, РІВНІ СФОРМОВАННОСТІ ГОТОВНОСТІ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ МАЙБУТНІМИ ПЕДАГОГАМИ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

викладач-методист, викладач вищої категорії Кучай Алла Іванівна
ORCID ID: 0000-0002-0133-2109

*Комунальний Вищий Навчальний Заклад
«Уманський гуманітарно-педагогічний коледж ім. Т.Г.Шевченка»
Україна*

E-mail для звернень: allakuchai1@ukr.net

У статті обґрунтовуються теоретичні основи готовності майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти до застосування інтерактивних педагогічних технологій у професійній діяльності. Розроблено критерії, показники, рівні сформованості готовності до застосування інтерактивних педагогічних технологій навчання у закладах дошкільної освіти майбутніми педагогами. З'ясовано, що застосування інтерактивних педагогічних технологій в освітній процес є однією зі складових загальної системи